

**WETENSCHAPPELIJK COMITÉ VAN HET FEDERAAL
AGENTSCHAP VOOR DE VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN**

ADVIES 25-2006

Betreft: Aanvraag advies over het ontwerp koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van ... betreffende de bestrijding van *Salmonella* bij pluimvee en het ontwerp ministerieel besluit betreffende de monitoring en maatregelen in de bestrijding van *Salmonella* bij pluimvee (dossier Sci Com 2006/26)

Het Wetenschappelijk Comité van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen,

Gelet op de wet van 4 februari 2000 houdende oprichting van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, inzonderheid artikel 8 ;

Gelet op het koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen ;

Overwegende het huishoudelijk reglement bedoeld in artikel 3 van het koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, door de Minister goedgekeurd op 27 maart 2006 ;

Gelet op de aanvraag om advies van het Wetenschappelijk Comité aangaande het ontwerp koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van ... betreffende de bestrijding van *Salmonella* bij pluimvee en het ontwerp ministerieel besluit betreffende de monitoring en maatregelen in de bestrijding van *Salmonella* bij pluimvee;

Overwegende de besprekingen tijdens de vergadering van de werkgroep van 9 juni 2006 en de plenaire vergaderingen van 5 mei en 23 juni 2006;

geeft het volgende advies :

1. Referentietermen

Het ontwerp koninklijk besluit waarover het advies van het Wetenschappelijk Comité wordt gevraagd, betreft de tweede stap in de bestrijding van *Salmonella* bij fokpluimvee en leghennen, namelijk de monitoring en de maatregelen opgelegd aan *Salmonella* positieve tomen. De eerste stap in de bestrijding was de verplichte vaccinatie van fokpluimvee (alleen vermeerderingspluimvee) en leghennen waarvan sprake in het koninklijk besluit betreffende de bestrijding van *Salmonella* bij pluimvee dat bij dit ontwerp wordt gewijzigd en waarover het Wetenschappelijk Comité reeds een advies uitbracht (dossier 2005/72 ; advies 54-2005). Dit ontwerp koninklijk besluit vormt, wat fokpluimvee betreft, de wettelijke grondslag van het Nationaal *Salmonella* bestrijdingsprogramma voor fokpluimvee 2007 waarover eveneens het advies van het Wetenschappelijk Comité werd gevraagd (dossier 2006/07 ; advies 20-2006).

Dat programma is door de Europese Commissie verplicht gesteld bij de Verordeningen (EG) N° 2160/2003, 1003/2005 en 1091/2005. Het ligt momenteel ter goedkeuring bij de Europese Commissie. Vanaf 2007 zijn de bepalingen inzake monitoring en maatregelen voor vermeerderings- en selectiepluimvee tijdens de productie vastgelegd volgens Verordening (EG) 1003/2005. De wettelijke grondslag voor de monitoring en maatregelen betreffende leghennen ligt in Verordening (EG) N° 2160/2003. Op grond van die verordening moeten alle Europese lidstaten vanaf 1 januari 2008 een programma ter bestrijding van *Salmonella* bij leghennen toepassen. Vanwege het grote aantal humane gevallen, past België reeds een dergelijk programma toe vanaf 1 juli 2006.

Het ontwerp koninklijk besluit voorziet in artikel 3 in de invoeging van een aantal artikelen in het koninklijk besluit dat wordt gewijzigd: het betreft de wijze van monitoring van fokpluimvee (artikel 15) en van leghennen (artikel 17), de maatregelen die worden opgelegd bij een positief bacteriologisch onderzoek voor *Salmonella* op fokpluimvee (artikel 23) en leghennen (artikel 25) alsook de nadere regeling met betrekking tot tegenonderzoek (artikelen 27, 28, 29, 30 en 31). Artikel 22 legt, vanwege het gevaar voor antibioticaresistentie vorming van bepaalde *Salmonellastammen*, het verbod op om pluimvee met antimicrobiële middelen te behandelen tegen zoönotische *Salmonella*, dit op grond van Verordening (EG) N° 1091/2005 die op zijn beurt steunt op een advies van het EFSA (Advies van de wetenschappelijke BIOHAZ groep over het gebruik van antimicrobiële middelen ter bestrijding van *Salmonella* bij pluimvee (Vraag N° EFSA-Q-2004-079) : http://www.efsa.eu.int/science/biohaz/biohaz_opinions/723_fr.html; http://www.efsa.eu.int/science/biohaz/biohaz_opinions/723_en.html).

Het ontwerp ministerieel besluit waarover het advies van het Wetenschappelijk Comité wordt gevraagd, betreft eveneens de monitoring en de maatregelen ter bestrijding van *Salmonella* bij pluimvee, en meer in het bijzonder, de te bestrijden serotypes, de laboratoria die bevoegd zijn om *Salmonella* op te sporen en te typeren, de methoden die moeten worden toegepast en de wijze van rapportering van de resultaten en van de melding.

2. Algemene aanbevelingen bij het koninklijk besluit

- Het ontwerp koninklijk besluit verwijst op verschillende plaatsen naar de kunstmatige rui. Tijdens die periode van kunstmatige rui op het einde van een eerste productieperiode is het pluimvee zeer gevoelig voor infecties, en in het bijzonder voor *Salmonellabesmettingen*. Tijdens deze periode zouden immers 10 tot 30% van het pluimvee met deze bacteriën worden besmet. De dieren zijn in die periode immers immunologisch verzwakt en vrij gevoelig voor *Salmonella* besmettingen en kunnen daardoor de bacterie opnieuw uitscheiden. Het Wetenschappelijk Comité meent dat het vanuit wetenschappelijk oogpunt en met betrekking tot de voedselveiligheid af te raden is de rui op te wekken bij pluimvee en een tweede productieperiode voort te zetten en dit zowel voor fokpluimvee als voor leghennen. Niettemin gaat het Comité akkoord met het feit dat aanvullende analyses voorzien zijn als kunstmatige rui toch geïnduceerd wordt.
- Wat het tegenonderzoek betreft meent het Wetenschappelijk Comité dat het resultaat hiervan geen extra informatie zal opleveren in vergelijking met het eerste onderzoek en dat om de volgende redenen: ten eerste is de specificiteit van de tests (methoden om *Salmonella* te isoleren) reeds maximaal en kan het tegenonderzoek deze specificiteit dus niet meer verhogen en, ten tweede, wordt de gevoeligheid van deze tests sterk verminderd door een gebrek aan representativiteit van de bemonstering (lage representativiteit van de omgeving van het pluimvee omdat het aantal genomen monsters te laag is). De kans dat het tegenonderzoek andere resultaten oplevert dan het eerste onderzoek is bijgevolg groot. Daarnaast betekent een negatief onderzoeksresultaat niet dat de dieren niet besmet zijn. Inderdaad, de uitscheiding van *Salmonella* in de fecaliën is

intermitterend (en kan door een vorm van stress worden op gang gebracht). Om die redenen stelt het Wetenschappelijk Comité voor de mogelijkheid voor een tegenonderzoek bij isolatie van *Salmonella* uit het ontwerp koninklijk besluit te schrappen. Als er toch voor gekozen wordt om de mogelijkheid van een tegenonderzoek te behouden, stelt het Wetenschappelijk Comité het volgende voor : (1) onderzoek van een groter aantal monsters om de kans op opsporing van de infectie te vergroten, (2) wat deze extra monsters betreft, hiervoor stofmonsters te nemen omdat die representatiever zijn voor de omgeving van het pluimvee dan monsters die worden genomen uit fecaliën zodat de kans om *Salmonella* te vinden groter wordt en (3) moderne methoden toe te passen om de stammen te typeren en de oorsprong van de besmetting proberen te achterhalen.

- Het Wetenschappelijk Comité raadt aan om in het algemeen moderne methoden toe te passen voor stamtypering, teneinde de oorsprong van besmettingen te trachten te achterhalen.
- Het Wetenschappelijk Comité meent dat hygiënemaatregelen in fokpluimvee- en leghennenbedrijven van groot belang zijn om Salmonellabesmettingen te voorkomen en expliciet zouden moeten worden opgenomen in een autocontrolegids.

3. Bijzondere aanbevelingen bij het ontwerp koninklijk besluit

- Artikel 3. HOOFDSTUK III - Monitoring. In tegenstelling tot de andere pluimveecategorieën moet selectiepluimvee niet worden gevaccineerd tegen *S. Enteritidis*. De aanwezigheid van antistoffen tegen *Salmonella* kan in dat geval een subklinische infectie aantonen. Om die reden meent het Wetenschappelijk Comité dat het zinvol zou zijn een serologische monitoring uit te voeren op de ééndagskuikens afkomstig van selectiebeslagen met als doel de top van de piramide te beschermen.
- Artikel 3. HOOFDSTUK III - Monitoring. Artikel 15 §1. In deze alinea is vermeld dat de verantwoordelijke elke toom fokpluimvee bemonstert op de leeftijd van 4 weken. Het Wetenschappelijk Comité meent dat dit een zeer gevoelige periode is om met *Salmonella* besmet pluimvee op te sporen en dat de kans dat een besmetting wordt gevonden groot is. Het raadt daarom aan op de leeftijd van 4 weken een officiële controle uit te voeren, dit wil zeggen, dat de monsters worden genomen door DGZ/ARSIA.
- Artikel 3. HOOFDSTUK III - Monitoring. Artikel 15 §3. Het Wetenschappelijk Comité raadt aan de monitoring bij fokpluimvee te beginnen op de leeftijd van 16 weken in plaats van 22 weken en vervolgens om de 6 weken, zoals vermeld in het Nationaal Salmonellabestrijdingsprogramma.
- Artikel 3. HOOFDSTUK IV - Maatregelen. Artikel 23, c) en d). Deze alinea's bepalen dat bij een positief onderzoek de positieve tomen binnen een periode van één maand worden geslacht. Het Wetenschappelijk Comité wijst erop dat het besmette pluimvee gedurende die periode van één maand een bron van besmetting en verspreiding van *Salmonella* blijft en raadt daarom aan de dieren, zoveel mogelijk, onmiddellijk te slachten.
- Artikel 3. HOOFDSTUK IV - Maatregelen. Artikel 23 g). Zoals vermeld bij de algemene opmerkingen wijst het Wetenschappelijk Comité erop dat reinigen en ontsmetten erg belangrijk zijn en dat desalniettemin *Salmonella* in de omgeving kunnen overblijven die de volgende toom kunnen besmetten. Omdat het begrip « grondig » reinigen en ontsmetten een subjectief begrip is, meent het dat hierop een degelijk toezicht moet

worden uitgeoefend bij middel van, bijvoorbeeld, een visuele controle door het Agentschap zodra dit in kennis wordt gesteld van de aanwezigheid van *Salmonella* in een bedrijf.

- Artikel 3. HOOFDSTUK IV - Maatregelen. Artikel 23 g). Het Wetenschappelijk Comité raadt aan in het ontwerp koninklijk besluit op meer uitdrukkelijke wijze melding te maken van het feit dat moet worden voorzien in een periode van sanitaire leegstand.
- Artikel 3. HOOFDSTUK V - Tegenonderzoek. Artikel 27. Het Wetenschappelijk Comité stelt voor de term « groepstypering D » te omschrijven door te verwijzen naar de indeling van Kauffmann-White.

4. Aandachtspunten in verband met het ontwerp koninklijk besluit

- Artikel 1 van Verordening (EG) N° 2160/2003 houdt, voor wat het treffen van maatregelen ter opsporing en bestrijding van *Salmonella* in de primaire productie betreft, rekening met de diervoeding. Het Wetenschappelijk Comité wijst erop dat diervoeders met *Salmonella* besmet kunnen zijn en een aanzienlijke bron van besmetting kunnen zijn voor een beslag (in het voeder aanwezige bacteriën groeien uit in de dieren). Zonder dat het noodzakelijk is de inhoud van het ontwerp koninklijk besluit te veranderen omdat dit aspect in andere wetgeving moet worden behandeld, stelt het Comité dat het zinvol zou zijn te voorzien dat de overheid monsters zou nemen van pluimveevoeder, bij voorkeur in de bedrijven waar dat voeder wordt geproduceerd en te voorzien in de afgifte van een certificaat bij levering van het voeder aan de exploitanten van pluimveebedrijven.
- Artikel 3. HOOFDSTUK IV - Maatregelen. Artikel 25. Dit artikel beschrijft op welke wijze eieren van een positieve toom moeten worden vervoerd en vermeldt in punt c) dat de eieren van voor *Salmonella* positieve tomen moeten worden vervoerd op gescheiden houders, en in punt d) dat zij als laatste moeten worden opgehaald. Het Wetenschappelijk Comité wijst op het risico bij het inladen en uitladen van de houders wanneer, tijdens een ronde, bedrijven met verschillende status worden aangedaan. Het is immers zo dat ook als de positieve houders als laatste worden ingeladen gevaar voor kruisbesmetting bestaat in de vrachtwagen en tijdens het uitladen. Het Wetenschappelijk Comité onderstreept ook het belang van de onmiddellijke buitenomgeving (beton,...) bij het inladen en uitladen met het oog op het vermijden van kruisbesmettingen bij de volgende ophaalrondes via de vrachtwagens (mechanische vectoren).

5. Bijzondere aanbevelingen bij het ontwerp ministerieel besluit

- Artikel 4. Het Wetenschappelijk Comité stelt voor de term « MSR.V » te omschrijven (als halfvast milieu gebruikt als selectief verrijkingsmilieu).
- Artikel 4. Het Wetenschappelijk Comité wijst erop dat de norm ISO 6579 bijlage D nog niet is goedgekeurd op het niveau van het Communautair Referentielaboratorium.

6. Conclusie

Het Wetenschappelijk Comité hecht zijn goedkeuring aan het voorgelegde ontwerp koninklijk besluit mits rekening wordt gehouden met de hierboven vermelde aanbevelingen.

Namens het Wetenschappelijk Comité,

Prof. Dr. Ir. André Huyghebaert
Voorzitter

Brussel, 7 juli 2006